

Creative Commons v ČR, Open Access, Horizont 2020

Matěj Myška
@matejmyska
creativecommons.cz

Přehled

- (Základní pojmy)
- Open Access
- Horizont 2020
- Realizace Open Access
  - Právo – Creative Commons
  - Infrastruktura - Repozitáře

Dílo, autor, autorská práva, dispozice s nimi, specifické typy děl, výjimky a omezení

(ZÁKLADNÍ POJMY)

Autorské dílo

- Co je dílo? (§ 2 AutZ)
Předpoklady:
  - Literární nebo jiné dílo umělecké nebo vědecké
  - Jedinečnost + výsledek tvůrčí činnosti
  - Vyjádřeno ve smysly vnímatelné podobě
- Původnost:
  - počítačový program, databáze, fotografie

HMOTNÝ NOSIČ X DÍLO

Autorské dílo

- Co **není** dílo? § 2 odst 6. AutZ
*„...zejména námět díla sám o sobě, **denní zpráva** nebo jiný údaj sám o sobě, myšlenka, postup, princip, metoda, objev, vědecká teorie, matematický a obdobný vzorec, statistický graf a podobný předmět sám o sobě.“*
- **Expression x Idea dichotomy**
AutZ se nevztahuje se:
  - Úřední dílo, (Právní předpis, rozhodnutí st. orgánů), Sněmovní a senátní publikace, Obecní kroniky, Výtvary tradiční lidové kultury
  - Státní symboly (!!! č. 352/2001 Sb. o užívání státních symbolů ČR) *„jen vhodným a důstojným způsobem“*

Autor

- Fyzická, nikdy právnická osoba, která dílo vytvořila
- **Zákonná domněnka autorství (§6 AutZ)**
  - *„autorem díla je osoba, jejíž pravé jméno je obvyklým způsobem uvedeno na díle nebo je u díla uvedeno v rejstříku předmětů ochrany vedeném příslušným kolektivním správcem, není-li prokázán opak“*
- Caveat ©

Autorská práva (§ 11 + 12 AutZ)

Osobnostní (§ 11 AutZ)

- Autorství
- Integrita
- Zveřejnění
- Nepřevoditelná
- Smrtí zanikají
(postmortální ochrana)

Majetková (12 AutZ)

- Užití
- Svolit k užití
- 70 let p.m.a.

Majetková práva

- Demonstrativní výčet:
  - a) právo na rozmnožování díla (§ 13),
  - b) právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 14)
  - f) právo na sdělování díla veřejnosti (§ 18)
    - zpřístupňování díla v nehmotné podobě, živě nebo ze záznamu, po drátě nebo bezdrátově
- Trvání – 70 let od smrti autora => **volné dílo**
- **Lze bez dalšího užití, ale ne**
  - Dehonestujícím způsobem
  - Osobovat si autorství

Dispozice s autorskými právy

- Nejsou zcizitelná
- Licence
- Konstitutivní převod práva
- Výhradní X nevýhradní

VÝJIMKY A OMEZENÍ AP

Volné užití - § 30 AutZ

- Rozmnoženina fyzické osoby pro osobní potřebu
- Díla zveřejněná!
- Nekomerčně = žádný prospěch
- NE počítačové programy, elektronické databáze, noty, architektonické dílo stavbou☺
- Pozor na „třístupňový test“ - § 29 AutZ
- *„Výjimky a omezení práva autorského lze uplatnit (1) pouze ve zvláštních případech stanovených v tomto zákoně a pouze tehdy, (1) pokud takové užití díla není v rozporu s běžným způsobem užití díla a ani jím (3) nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora.“*

Citační licence - § 31 AutZ

Do práva autorského **nezasahuje ten**, kdo:

- a) v **odůvodněné míře** výňatky ze zveřejněných děl jiných autorů **ve svém díle**,
  - b) užije výňatky z díla nebo drobná celá díla pro účely kritiky nebo recenze vztahující se k takovému dílu, vědecké či odborné tvorby a takové užití bude v souladu s poctivými zvyklostmi a v rozsahu vyžadovaném konkrétním účelem,
  - c) užije dílo při vyučování pro ilustrační účel nebo při vědeckém výzkumu, jejichž účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, a nepřesáhne rozsah odpovídající sledovanému účelu;
- vždy je však nutno uvést, je-li to možné, **jméno autora**, nejde-li o dílo anonymní, nebo **jméno osoby**, pod jejímž jménem se dílo uvádí na veřejnost, a dále **název díla a pramen**.

Specifické druhy děl

- Zaměstnanecké
- Kolektivní
- Dílo na objednávku
- Školní

Zaměstnanecké dílo (§ 58 AutZ)

- *Není-li sjednáno jinak, zaměstnavatel vykonává svým jménem a na svůj účet autorova majetková práva k dílu, které autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovního či služebního vztahu k zaměstnavateli nebo z pracovního vztahu mezi družstvem a jeho členem (zaměstnanecké dílo).*
- *Autorova osobnostní práva k zaměstnaneckému dílu zůstávají nedotčena. Vykonává-li zaměstnavatel majetková práva k zaměstnaneckému dílu, má se za to, že autor svolil ke zveřejnění, úpravám, zpracování včetně překladu, spojení s jiným dílem, zařazení do díla souborného, jakož i k tomu, aby uváděl zaměstnanecké dílo na veřejnost pod svým jménem, ledaže je sjednáno jinak.*

Zaměstnanecké dílo (§ 58 AutZ)

- Pracovní právní vztah – plnění pracovních povinností
  - Zaměstnavatel – prakticky vše – ex lege vykonavatel majetkových práv k dílu
  - Autor – „holé autorství“
  - Právo na dodatečnou přiměřenou odměnu (ne u PP!)
  - Možnost smluvní úpravy
-
- **Počítačové programy**, databáze a kartografická díla vždy díla zaměstnanecká, i když vytvořeny na objednávku (objednávka u solo-autora)

Dílo na objednávku (§ 61 AutZ)

- Platí, že autor poskytl licenci k účelu vyplývajícimu ze smlouvy, není-li ujednáno jinak
- K užití díla nad rámec takového účelu je objednatel oprávněn pouze na základě licenční smlouvy.
- Autor – oprávněn dílo na objednávku užít a poskytnout licenci dalším subjektům, pokud to není v rozporu s oprávněnými zájmy objednatele

X ZAMĚŠTNANECKÉ DÍLO

Školní dílo (§ 60 AutZ)

- Škola má za obvyklých podmínek **právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla** (§ 35 odst. 3). *Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez závažného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu.*
- *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy.*

Školní dílo

- Dílo vzniklé při plnění školních povinností studentem
  - Škola – může užít pro vnitřní potřebu (nekomerčně)
– NE SOFTWARE! § 66 odst. 7 AZ
  - Další užití – právo na licenci za obvyklých podmínek
  - Soudní nahrazení projevu vůle při odmítnutí ze strany studenta
  - Omezení volné dispozice studenta dílem oprávněnými zájmy školy
  - Úhrada nákladů školy – pokud má student komerční užitek, nutno zohlednit užití pro vnitřní potřebu školy
- X ZAMĚŠTNANECKÉ DÍLO

OPEN ACCESS

OPEN ACCESS

- BBB-Iniciativy
- Libre X Gratis
- Otevřenost a dostupnost

HORIZONT 2020

HORIZONT 2020

- Povinnost Open Access?
- CO?
  - Text/data
- KDE?
  - Zlatá/zelená cesta k OA
- JAK?
  - Způsob
- KDY?
  - Delayed Open Access

Právo, infrastruktura

REALIZACE OPEN ACCESS

PRÁVO: CREATIVE COMMONS

Licence Creative Commons

- 2001 – USA – „Wanna work together?“
- 2009 – CZ
- „Tvůrčí občina“
- www.creativecommons.cz
- 2013 – verze 4.0
- 2014 – český překlad

Veřejné (volné) licence

- Právní povaha
- Způsob používání
- Rozdíl – port X international

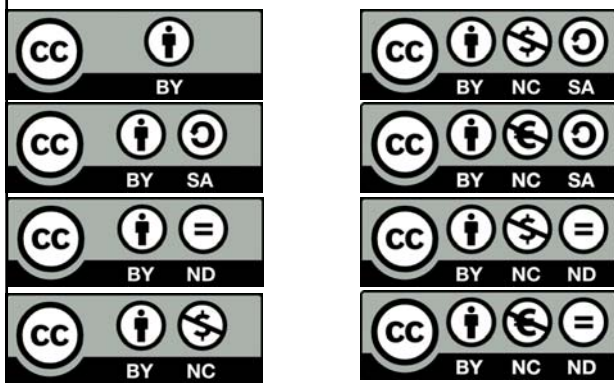

Redukce

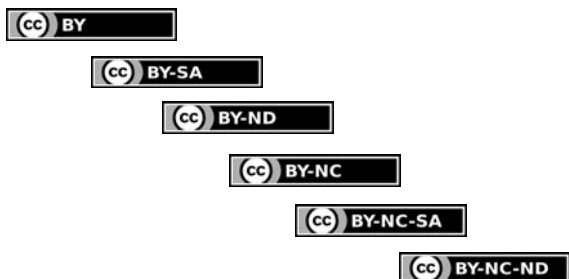

Ještě jednou.

Označení licence	Práva		Povinnosti			Název licence
	BY	SA	ND	NC	SA	
BY	Ⓢ	Ⓜ	Ⓘ			Uveďte autora
BY-SA	Ⓢ	Ⓜ	Ⓘ	Ⓒ		Uveďte autora -Zachovejte licenci
BY-ND	Ⓢ		Ⓘ	Ⓝ		Uveďte autora -Nezasahujte do díla
BY-NC	Ⓢ	Ⓜ	Ⓘ	Ⓝ		Uveďte autora -Nevyužívejte komerčně
BY-NC-SA	Ⓢ	Ⓜ	Ⓘ	Ⓝ	Ⓒ	Uveďte autora -Nevyužívejte komerčně -Zachovejte licenci
BY-NC-ND	Ⓢ		Ⓘ	Ⓝ	Ⓝ	Uveďte autora -Nevyužívejte komerčně -Nezasahujte do díla

Zdroj: www.creativecommons.cz

Charakteristika veřejných licencí

- „dovolují dílo šířit
- vyžadují, aby při šíření díla nebo jeho zpracování byly uvedeny údaje o díle (autor, název díla, url, apod..)
- při šíření díla je nutno připojit url odkaz na CC licenci
- jsou neodvolatelné
- zanikají v případě porušení licenčních podmínek ze strany nabyvatele“

Gruber, Lukáš. Typy licencí. Creative Commons Uveďte autora 3.0 Česko. <http://www.creativecommons.cz/zakladni-informace-o-cc/typy-cc-licencif>

Co je nového ve verzi 4.0

- Způsob označování (4.0)
  - TASL
    - Title
    - Author
    - Source
    - Link
- ShareAlike
- Reinstatement clause
- Práva mimo práva autorská
  - DB, osobnostní práva
- Anonymita

Vymahatelnost CC licencí

- Curry v. Audax – NC, BY
- Chang v. Virgin Mobile – osobnostní práva
- Lichôdmapwa v. L'asbl Festival de Theatre de Spa – NC, ND, BY
- N. Gerlach v. DVU. – BY
- Deutschlandradio – NC

INFRASTRUKTURA: CESTY K OA

Cesty k OA

- Zlatá
  - OA publisher
  - DOAJ
- Zelená
  - Repozitář – self-archiving
  - DOAR, ROAR
- Vydavatelské politiky
  - SHERPA/RoMEO
(<http://www.sherpa.ac.uk/romeo/>)

Otázky?

- Odpovědi...

DÍKY ZA POZORNOST!

@matejmyska
creativecommons.cz
